

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great
Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

**SA EXAM
PAPERS**

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

DIBATSELA 2017

MEMORANTAMO

MEPUTSO: 100

Palomoka ya matlakala a memorantamo ke 13.

ELA HLOKO:

- Diriša rubriki ye ge o swaya ditaodišo (LEPHEPHE LA 3, KAROLO YA A).
- Meputso ya 0–50 e arotšwe ka magato a mahlano a ditlhalošo.
- Mo go diteng, polelo le setaele le legato le lengwe le le lengwe la magato a ditlhalošo a mahlano le arotšwe ka dikarolwana tše pedi, e lego legato la godimo le la fase go lebeletšwe kabo ya meputso le ditlhalošo.
- Sebopego ga se sa arolwa ka legato la godimo le la fase.

KAROLO YA A: RUBRIKI YA GO SWAYA DITAODIŠO TŠA SEPEDI LELEME TLALELETŠO LA PELE [MEPUTSO YE 50]

Dinyakwa		Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
DITENG LE PEAKANYO (Go araba dipotšišo) Tatelano ya dikgopolo ge go dirwa peakanyo Temogo ya morero, baamogedi ba tshedimošo le dikamano	Legato la godimo	28–30 -Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo go fetiša -Dikgopolo tše bohlale, tša go hlohla mabjoko tšeo di tšwelego mahlalagading -Peakanyo le tlemagano ke tšeo di ikgethilego go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo	22–24 -Potšišo e arabilwe gabotsebotse -Dikgopolo di kgahliša kudu ebile di sepelelana le hlogo/sererwa -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo ke tše botsebotse go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo	16–18 -Karabo e a kgotsofatša -Dikgopolo di tlemagane ebile di a kgodiša -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo ke tše kaone go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo	10–12 -Tlemagano ya dikgopolo ga se ya maleba -Dikgopolo ga di tšwelele gabotse ebile ga di bontšhe boitlhamelo -Tatelano le tlemagano ya dikgopolo di tšwelela gannyane	4–6 -Molekwa o tšwele tseleng kudukudu -Dikgopolo di hlakahlakane ebile ga di nepiše -Dikgopolo ga di nepiše hlogo ebile di a ipoeletša -Ga go tatelano le tlemagano ya dikgopolo
MEPUTSO YE 30 Diteng = 25 Peakanyo = 5		25–27 -Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo -Dikgopolo tše bohlale tša go tšwa mahlalagading -Bokgoni bja maemo a godimo bja go beakanya le go tlemaganya dikgopolo go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo	19–21 -Potšišo e arabilwe gabotse -Dikgopolo di a kgahliša ebile di sepelelana le hlogo/sererwa -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo ke tše botse go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo	13–15 -Potšišo e arabilwe ka mo go kgotsofatšago eupša ga se ya hlaka gabotse -Tlemagano ya dikgopolo e a kgotsofatša ebile e a kgodiša -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo di a kgotsofatša go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo	7–9 -Molekwa o tšwele tseleng -Dikgopolo di hlakahlakane -Ga go peakanyo goba tlemagano ya dikgopolo yeo e tšwelelago	0–3 -Ga go bolelwe selo ka hlogo yeo e filwego -O tšwele tseleng kudukudu -Diteng ga di nepiše ebile di hlakahlakane

POLELO, MONGWALELO LE PALOBOHLATSE	Legato la godimo	14–15	11–12	8–9	5–6	0–3
		-Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana kudukudu le morero, baamogedi le dikamano -Polelo ke ya boitshepo, ya go nona, ya maatlakgogedi -Polelo e na le segalo sa go ba le maatlakgogedi ebile e nonne ka mebolelwana ya go kgahliša -Ga go na le ge e ka ba phošwana e tee ya popopolelo le mopeleto -Polelo e beakantšwe ka bokgwari bja maemo a godimodimo	-Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gabotsebotse le morero, baamogedi le dikamano -Polelo e na le maatla, ya segalo sa maleba. -Diphošo tša popopolelo le mopeleto ga se tše kae -Polelo e beakantšwe gabotsebotse	-Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gabotse le morero, baamogedi le dikamano -Tirišo ya maleba ya polelo e dira gore molaetša o kwagale -Segalo ke sa maleba -Mebolelwana e dirišitšwe go godiša boleng bja diteng	-Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gannyane le morero, baamogedi le dikamano -Tirišo ya polelo ke ya motheo -Segalo le mošito ga se tša maleba. -Tlotlontšu ke ye nnyane kudu	-Polelo ga e kwešišagale -Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu ga di sepelelane le morero, baamogedi le dikamano -Tlotlontšu ke ye nnyane kudukudu moo e lego gore e dira gore ditaba di se kwešišagale
MEPUTSO YE 15	Legato la fase	13	10	7	4	
		-Polelo ya maemo a godimodimo ya go ba le segalo se maatla -Ga go na le ge e ka ba phošwana e tee ya popopolelo goba mopeleto -Polelo e beakantšwe ka bokgwari	-Polelo ke ya maemo a godimo ya go ba le maatlakgogedi -Segalo ke sa maleba sa go ba le maatlakgogedi. -Diphošwana tše nnyane tša popopolelo le mopeleto -Polelo e beakantšwe gabotse	-Tirišo ya polelo e a kgotsofatša eupša e na le diphošo -Segalo se a kgotsofatša eupša mebolelwana ga se ya dirišwa o kaalo	-Polelo ga e kgotsofatše -Ga go phapantšho ya mafoko -Tlotlontšu ga se ye kaalo	
SEBOPEGO		5	4	3	2	0–1
		-Tšwetšopele ya sererwa ke ya maemo a godimodimo -Tlhalošo ya dikgopolo ke ya maemo a godimodimo -Tlhamo ya mafoko le ditemana ke ya go ikgetha, ya maemo a godimodimo	-Tatelano ye botse ya tšwetšopele ya dintlha -Tlemagano ye botse ya dintlha le dikgopolo -Mafoko le ditemana di beakantšwe ka makgethe	-Dintlha tša maleba di tšweleditšwe -Mafoko le ditemana di hlamegile gabotse -Taodišo e a kwagala.	-Dintlha tša maleba ga se tše kae -Mafoko le ditemana di na le diphošo -Taodišo e a kwagala eupša e na le mafokodi	-Dintlha tša maleba ga di gona -Mafoko le ditemana di fošagetše -Taodišo ga e kwagale
MEPUTSO YE 5						

KAROLO YA B: RUBRIKI YA GO SWAYA DITŠWELETŠWA TŠE TELELE TŠA TIRIŠANO TŠA SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE [MEPUTSO YE 30]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
DITENG, PEAKANYO LE SEBOPEGO (Go araba dipotšišo le dikgopolo) -Tatelanyo le peakanyo ya dikgopolo -Morero, baamogedi, dinyakwa/dipharologantšho le dikamano MEPUTSO YE 18 Diteng = 14 Peakanyo = 2 Sebopego = 2 (Lengwalo =Sebopego =4)	15–18 -Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo go fetiša -Dikgopolo ke tše bohlae tša go tšwa mahlalagading -Tsebo ye e tseneletšego ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa -Ditaba di nepiša setšweletšwa thwi -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ya maemo a godimo -Tihalošo ya ditaba ke ya maemo a godimo ebile e thekga sererwa -Sebopego ke sa maleba sa go sepelelana le setšweletšwa	11–14 -Bokgoni bjo bobotsebotse bja go araba potšišo bjoo bo laetšago tsebo ye botse ya mohuta wa setšweletšwa -Ditaba di nepiša setšweletšwa -Molekwa ga se a tšwa tseleng -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ye botse. -Tihalošo ya ditaba ke ye botse ebile e thekga sererwa -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošwana di se kae	8–10 -Bokgoni bja go kgotsofatša bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ya mohuta wa setšweletšwa -Go na le nepišo eupša go na le go tšwa tseleng gannyane -Tlemagano ya dikgopolo le dikamano e a kgotsofatša -Tihalošo ya ditaba e a kgotsofatša ebile e thekga sererwa -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošo tše dintšinyana	5–7 -Bokgoni bja motheo bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ye nnyane ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa -Go na le nepišo ye nnyane ya setšweletšwa eupša go na le go tšwa tseleng -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ga se ye kaalo -Tihalošo ya ditaba ke ya motheo ebile e thekga sererwa gannyane -Ga se a šomiša melao ya sebopego ka tshwanelo -Go tlogetšwe dintlha tše bohlokwa	0–4 Karabo ga e laetše tsebo le ye nnyane ya mohuta wa setšweletšwa -Molaetša ga o tšwelele gabotse ka ge molekwa a tšwele tseleng kudukudu -Ga go tlemagano ya diteng le dikgopolo -Ditaba di hlalošwa gannyane -Sebopego sa setšweletšwa ga se sona
POLELO, MONGWALELO LE PALOBOHLATSE -Segalo, retšistara, mongwalelo, morero, baamogedi le dikamano -Tirišo ya polelo le melawana kgetho ya mantšu -Maswao le mopeleto MEPUTSO YE 12 Polelo = 8 Mongwalelo = 2 Padišišobohlatse = 2 (Lengwalo= Mongwalelo=1 Padišišobohlatse =1)	10–12 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana gabotsebotse le morero, baamogedi le dikamano -Polelo e nepagetše ebile e hlamegile gabotse -Ga go na le ge e ka ba phošo e tee	8–9 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana gabotse le morero, baamogedi le dikamano -Polelo ga e na diphošo tša popopolelo ebile e hlamegile gabotse -Tlotlontšu ke ye ntši. -Gantši ga go diphošo	6–7 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana le morero, baamogedi le dikamano -Diphošo tša popopolelo ga se tše ntši -Tlotlontšu ke yeo e lekanetšego -Diphošwana tše di lego gona ga di fetoše molaetša	4–5 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu ga di sepelelane gabotse le morero, baamogedi le dikamano -Popopolelo ga se yeo e nepagetšego ebile e tletše ka diphošo -Tlotlontšu ga se ye ntši. -Molaetša o a tšwelela eupša o arošitšwe	0–3 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu ga di sepelelane le morero, baamogedi le dikamano -Sengwalo se tletše ka diphošo ebile se hlakahlakane -Tlotlontšu yeo e lego gona ga e sepelelane le morero le ga nnyane -Molaetša ga o tšwelele le ga nnyane
KABO YA MEPUTSO	25–30	19–23	14–17	9–12	0–7

KAROLO YA C: RUBRIKI YA GO SWAYA DITŠWELETŠWA TŠE KOPANA TŠA TIRIŠANO TŠA SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE [MEPUTSO YE 20]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
DITENG, PEAKANYO LE SEBOPEGO (Go araba dipotšišo le dikgopolo) -Tatelano le peakanyo ya dikgopolo -Morero, baamogedi, dinyakwa/dipharologantšho le dikamano MEPUTSO YE 12 Polelo = 8 Mongwalelo = 2 Padišišobohlatse = 2	10–12 -Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo go fetiša -Dikgopolo ke tše bohlae tša go tšwa mahlalagading. -Tsebo ye e tseneletšego ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa -Ditaba di nepiša setšweletšwa thwi -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ya maemo a godimo -Tihalošo ya ditaba ke ya maemo a godimo ebile e thekga sererwa -Sebopego ke sa maleba sa go sepelelana le setšweletšwa	8–9 Bokgoni bjo bobotsebotse bja go araba potšišo bjoo bo laetšago tsebo ye botse ya mohuta wa setšweletšwa -Ditaba di nepiša setšweletšwa -Molekwa ga se a tšwa tseleng -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ye botse -Tihalošo ya ditaba ke ye botse ebile e thekga sererw. -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošwana di se kae	6–7 -Bokgoni bja go kgotsofatša bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ya mohuta wa setšweletšwa -Go na le nepišo eupša go na le go tšwa tseleng gannyane -Tlemagano ya dikgopolo le dikamano e a kgotsofatša -Tihalošo ya ditaba e a kgotsofatša ebile e thekga sererwa -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošo tše dintšinyana	4–5 -Bokgoni bja motheo bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ye nnyane ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa -Go na le nepišo ye nnyane ya setšweletšwa eupša go na le go tšwa tseleng -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ga se ye kaalo. -Tihalošo ya ditaba ke ya motheo ebile e thekga sererwa gannyane -Ga se a šomiša melao ya sebopego ka tshwanelo. -Go tlogetšwe dintlha tše bohlokwa	0–3 -Karabo ga e laetše tsebo le ye nnyane ya mohuta wa setšweletšwa -Molaetša ga o tšwelele gabotse ka ge molekwa a tšwele tseleng kudukudu -Ga go tlemagano ya diteng le dikgopolo -Ditaba di hlalošwa gannyane -Sebopego sa setšweletšwa ga se sona
POLELO, MONGWALELO LE PALOBOHLATSE -Segalo, retšistara, mongwalelo, morero, baamogedi le dikamano -Tirišo ya polelo le melawana -Kgetho ya mantšu -Maswao le mopeleto MEPUTSO YE 8	7–8 Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana gabotsebotse le morero, baamogedi le dikamano -Polelo e nepagetše ebile e hlamegile gabotse -Ga go na le ge e ka ba phošo e tee	5–6 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana gabotse le morero, baamogedi le dikamano -Polelo ga e na diphošo tša popopolelo ebile e hlamegile gabotse -Tlotlontšu ke ye ntši. -Gantši ga go diphošo	4 Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana le morero, baamogedi le dikamano -Diphošo tša popopolelo ga se tše ntši -Tlotlontšu ke yeo e lekanetšego -Diphošwana tšeo di lego gona ga di fetoše molaetša	3 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu ga di sepelelane gabotse le morero, baamogedi le dikamano -Popopolelo ga se yeo e nepagetšego ebile e tletše ka diphošo -Tlotlontšu ga se ye ntši. -Molaetša o a tšwelela eupša o arošitšwe	0–2 -Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu ga di sepelelane le morero, baamogedi le dikamano -Sengwalo se tletše ka diphošo ebile se hlakahlakane -Tlotlontšu yeo e lego gona ga e sepelelane le morero le ga nnyane -Molaetša ga o tšwelele le ga nnyane
KABO YA MEPUTSO	17–20	13–15	10–11	7–8	0–5

KAROLO YA A: DITAODIŠO**Ditaodišo tšeo di botšišitšwego.****1.1, Ke ditaodišokanego**

1.2 le

1.7.2 Tihalošo

Taodišokanego e laodiša tiragalo ye e fetilego. E ka ngwalwa go tšwa lehlakoreng le lengwe le le lengwe.

Tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa taodišo ye:

- Tiragalo e swanetše go kgodiša le ge e theilwe godimo ga nonwane
- Gantši taodišo ye e ngwalwa ka lebaka le le fetilego
- Ditemana tša matseno di swanetše go tanya šedi ya mmadi
- Tiragalo ge e le ye botse e swanetše go ba le ntlha yeo e e laetšago
- Thumo ya moswananoši ya go kgahliša e a kgotsofatša
- Kgahlego ya mmadi e swanetše go lotwa go fihla mafelelong
- Taodišo ya go anega gantši e na le mokgwa wa go hlaloša

1.2,1.3 Ke ditaodišotihalošo

1.7.1

le

1.7.2 Tihalošo

Ka taodišotihalošo, mongwadi o hlaloša selo se sengwe gore mmadi a kgone go itemogela sona. Motho goba selo se sengwe a/se ka hlalošwa.

Tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa taodišo ye:

- Mongwadi o swanetše go hlagiša seswantšho ka mantšu
- Kgetha mantšu le dikgopolo ka tlhokomelo gore o fihlelele seo se nyakegago
- Dikakanyo tša malebana le go bona, go kwa, go kgwatha, modumo le tatso di ka šomišwa go dira gore tlhalošo e kwešišege
- Diriša dikapolelo ka tsela ya maleba
- O swanetše go ba le boitemogelo bja hlogo yeo o ngwalago ka yona

1.4 Ke taodišongangišano**Tihalošo**

Ka taodišongangišano mongwadi o na le kgopolo ye e itšeng goba ntlhakemo gomme a fe dintlha tša go fahlela goba go thekga maemo a gagwe. Kgopolo ya mongwadi e swanetše go kwešišega taodišong ka moka. Ka taodišo ye mongwadi o leka go kgodiša goba go fekeetša mmadi gore a kwane le kgopolo ya gagwe.

Tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa taodišo ye:

- Thoma ka go laetša kgopolo ya gago ka tsela ya maatlakgogedi mabapi le hlogo
- Efa dintlha tša go fahlela kgopolo ya gago le go thekga seo

- Mongwadi o tla tsepelela dintlha tša go ganetšana le kgopolo ye e filwego
- Bjalo ka mongwadi wa taodišo ye, tšweletša dikgopolo tše maatla ka ge taodišo ye e ama kudu maikutlo a gago
- Ditlabele tša makgethe le tsebo ya go kgodiša di swanetše go šomišwa
- Polelo e swanetše go ba ye maatla gore e hlahle maikutlo a mmadi Hlokomela gore polelo e se be ye mpe
- Thumo le yona e swanetše go ba ye maatla, ya go kwagala le go kgodiša

1.5 Ke taodišokahlaahlo

Tlhalošo

Taodišo ye ga e na maikutlo a mongwadi. Yona e leka go tšweletša mahlakore a mabedi a poledišano ka go lekana. Mongwadi o hlokomela dintlha tša go fapana tša hlogo ye gomme a hlagiša dikgopolo tša go fapana ntle le go tšea lehlakore. Mongwadi a ka ba le thumo ye e itšeng mafelelong a taodišo, eupša dintlha tša go thekga goba go ganetša di swanetše go lekalekana le go kwagala.

Tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa taodišo ye:

- Mongwadi o swanetše go kwešiša le go lebeledišiša mahlakore a mabedi a taodišo ntle le go tšea lehlakore
- Taodišo e swanetše go kwagala le go ikema ka dintlha. Seo se ra gore e se huetšwe ke maikutlo a mongwadi
- Dikahlaahlo e be tša moya wo o fodilego, tša go naganwa gabotse le go thekgwa ka tshwanelo
- Segalo e be sa go hloka khuduego eupša e be seo se kgodišago sa go hloka lenyatšo
- Mongwadi a ka fa maikutlo a gagwe mafelelong a taodišo eupša seo e se be thumo ya taodišo

1.6 Ke taodišokakanywa

Tlhalošo

Ka taodišokakanywa mongwadi o akanya kgopolo gomme a tšweletša maikutlo a gagwe go ya ka fao a gopolago ka gona. Mongwadi a ka lebelela morago gomme a hlaloša tše di diregilego.

Tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa taodišo ye:

- Maikutlo le khuduego di kgatha tema ye bohlokwa taodišong ye
- Karolo ye kgolo ya taodišo e ka ba tlhalošo
- Ditlhalošo di swanetše go kwagala di be di ikemišetše go tsošološa maikutlo a mongwadi
- Dikgopolo tšeo di hlagišwago di swanetše go tšweletša bonnete bja mongwadi le boyena bja gagwe

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**2.1 Lengwalo la semmušo**

- Lengwalo le lebišwe go Lekgotla la Dikereke la Afrika-Borwa
- Maikemišetšo a lengwalo a swanetše go tšweletša polelo ya go kgopela
- Retšistara le segalo e be tša semmušo
- Lengwalo le laetše tše di latelago:
 - Sebopego le botelele tša maleba
 - Diatrese tše pedi, e lego ya moromedi le ya moamogedi
 - Madume/Matseno le hlogo ya taba
 - Mafetšo a maleba, maina le mosaeno.

2.2 Taodišwana ya Kuranta

E laetša tše di latelago:

- Hlogo ya taba yeo e begelago babadi ka seo se anegwago
- Hlogo ya taba e be yeo e gogago mahlo a babadi
- Go be le dihlogo tša dikgopolotlaleletšo le temana yeo e hlahlago le go godiša kgahlego go hlatholla kanegelokgolo
- Kanegelo e tšweletšwe ka ditemana tše pedi goba tše tharo tše kopana
- Ditemana tše dingwe di hlaloše diteng, mola tše dingwe di hlaloša ditaba tša bokamorago
- Tsopolwa goba tšhišinyo e ka šomišwa bjalo ka temana ya mafelelo ya go tswalela
- Polelo e be ye e tsošago maikutlo le go hlohleletša
- Mafelelong efa ka botlalo leina le boitsebišo bja motho yo go ka ikgokaganywago le yena go ka fa ditaba ka botlalo ge go hlokega

Sebopego

- Leina la kuranta
- Letšatšikgwedi le letšatši la beke
- Hlogo
- Leina la mmegi

2.3 Pego

E be ka lepokisaneng gomme e laetše tše di latelago:

- E be le hlogo
- Dihlogwana di ngwalwe ka ditlhaka tše dikgolo
- Moamogedi wa pego
- E be le bokamorago
- Tshepedišo ya dinyakišišo
- Tšeo di hweditšwego
- Sephetho le ditšhišinyo
- Leina la monyakišiši le mosaeno
- Letšatšikgwedi la neelano ya pego

2.4 Potšišotherišano

E laetše tše di latelago:

- Go be le mmotšiši le mmotšišwa
- Dipotšišo di lebane le maikemišetšo a mmasepala
- Dipotšišo di nepiše se sengwe, mohlala: go botšišwa ka ga katlego ya mmasepala
- Dipotšišo di ka akaretša mekgwa yeo mmasepala o e dirišitšego go fihlelela katlego ya wona

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 30

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA**3.1 Papatšo**

E tšweletše tše di latelago:

- Hlogo ya papatšo
- Fonte ya go fapana
- Go bapatšwa eng
- Tshedimošo ka botlalo mabapi le setšweletšwa
- Seo se bapatšwago
- E kwalakwatšwa kae
- Morero wa papatšo
- Mmapatši a diriše polelo ya go goga šedi ya bareki/babadi

3.2 Poskarata

E be ka lepokisaneng gomme e tšweletše tše di latelago:

- Tšatšikgwedi
- Nako
- Lefelo
- Morero
- Retšistara le polelo e be tša maleba
- Fonte ya maleba

3.3 Ditaelo

Di laetše dintlha tše di latelago:

- Hlapa diatla
- Beakanya dibjana tša go hlweka tša go solela dijo
- Sola dijo
- Dula fase o je
- Ge o feditše go ja o hlatswe dibjana tšeo o bego o jela go tšona
- Dibjana di phumolwe gomme di bušetšwe madulong a tšona a maleba

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 20
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 100

MEKGWA YA GO SWAYA**KAROLO YA A**

(Dintlha tša mmepe wa monagano di nyalelane le diteng tšeo di lego mabapi le sererwa)

1. TAODIŠO =50

- Diteng (dintlha tše di lebanego le hlogo) = meputso ye 25 **(D)**
- Peakanyo/Thulaganyo: Mmepe wa monagano **(dintlha di lebane le sererwa)** = meputso ye 5 **(P)**
- Tirišo ya polelo = meputso ye 10 **(TP)**
- Mongwalelo = meputso ye 3 **(M)**
- Padišišobohlatse = meputso ye 2 **(PB)**
- Sebopego: matseno, mmele, mafetšo, mafoko le ditemana = meputso ye 5 **(S)**

Kabo ya meputso ya diteng le polelo

Dintlha tše	Meputso ya polelo
25 -	10
22 - 24	9
19 - 21	8
16 - 18	7
13 - 15	6
10 - 12	5
7 - 9	4
4 - 6	3
0 - 3	2

2. DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE = 30**2.1. Lengwalo la *semmušo*.**

- Diteng = 14 (D)
- Peakanyo/thulaganyo: Mmepe wa monagano:
(dintlha di lebane le sererwa) = 2 (P)
- Sebopego = 4 (S)
- Tirišo ya polelo = 8 (TP)
- Mongwalelo = 1 (M)
- Padišišobohlatse = 1 (PB)

2.2 -2.4- Taodišwana ya kuranta, *pego le potšišotherišano*

- Diteng = 14 (D)
- Peakanyo/thulaganyo: Mmepe wa monagano
(dintlha di lebane le sererwa) = 2 (P)
- Sebopego = 2 (S)
- Tirišo ya polelo = 8 (TP)
- Mongwalelo = 2 (M)
- Padišišobohlatse = 2 (PB)

Kabo ya meputso ya diteng le polelo.

Dintlha tše	Meputso ya polelo
14	8
12-13	7
10-11	6
8-9	5
6-7	4
5	3
4	2
0-3	1

3. DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA=20**3.1-3.3. Papatšo, poskarata le ditaelo**

- Diteng = 10 (D)
- Peakanyo/thulaganyo: Mmepe wa monagano (dintlha di lebane le sererwa) = 1 (P)
- Sebopego = 1 (S)
- Tirišo ya polelo = 6 (TP)
- Mongwalelo = 1 (M)
- Padišišobohlatse = 1 (PB)

Kabo ya meputso ya diteng le polelo.

Dintlha tše	Meputso ya polelo
10	6
9	5
7-8	4
5-6	3
3-4	2
0-2	1

MASWAO A GO SWAYA LETLAKALA LA BORARO

1. Go tlogetšwe leswao.
2. Go šomišitšwe tlhaka ye nnyane sebakeng sa tlhakakgolo goba go dirišitšwe ye kgolo sebakeng sa ye nnyane.
3. Kopanya mantšu.
4. Kgaoganya
5. # Kgaoganya mantšu.
6. ll? Ga go kwešišege.
7. Thoma morago.
8. Thoma pele.
9. [Tema ya mpsha e thoma fa.
10. Bošaedi.
11. ?? Hlogo ga e gona.
12. ____ Go dirišitšwe mopeleto wa go fošagala.
13. Go tlogetšwe tlhaka/lentšu.